

ÁR Í SJÚKRARØØKTINI

» Tú arbeiðir ikki har uppi, tú, sum hevur útbúgving og hevur arbeitt á skaðastovu í Danmark, tú er ikki farin niðan í psykiatriina?

vóru eingir sjúklingar, sigur Marin. Vit møttu kl. 8 á morgni, Árni Olsen fyrireikaði okkum við fyrilestrum til middags, og aftaná døgurða fóru vit á deildina at gera klárt. Har var ikki heilt liðugt, handverkarar gjørdu framvegis okkurt smávegis, og vit pakkaðu madrassur upp, gjørdu skápini klár o. s. fr.

29. oktober 1969 komu fyrstu sjúklingarnir á Deild 1, og tvey ár seinni lótu Deild 2 og 3 upp. Tey, sum vóru á Uppihaldsdeildini komu niðan, og tey komu eisini, ið høvdu verið á statshospitali í Danmark, fleiri í áravís.

Onnur komu eisini. Fleiri, sum leingi høvdu ligið sjúk heima, kanska tí at tað var betri heima, ella tí tey óttaðust og bíðaðu eftir onkrum betri enn at verða sendur av landinum. Nei, tað stóð ikki á at fylla deildirnar 1, 2 og 3, so hvørt tær vórðu liðugt bygdar.

So hvørt deildirnar lótu upp, komu tey, sum høvdu verið í Danmark, eini 10-12 fólk í senn. Tey, og aðrir kroniskir sjúklingar, búðu á Psykiatrisku deild og gjørdust partur av býarmyndini.

– Teyingu annaðhvørt sjálvi úti, ella gingu vit úti við teimum dagliga. Tað var partur av viðgerðini, og vit vaktu ans, sigur Marin.

Hvør finnur uppá at arbeiða har?

– Ofta gingu vit út í Havnardal, og á veg út eftir Landavegnum sóu vit, hvussu fólk stóðu aftan fyri gardinurnar

og hugdu. Tað sigi eg við Margret, starvsfelaga mín, meðan vit ganga, og hon svaraði:

»Eg vænti, tey hyggja eins nógv eftir okkum, og hvat tað eru fyri sjúkrasystir, sum kunnu finna uppá at arbeiða har«.

– Stórt øðrvísi var tað heldur ikki á Landssjúkrahúsinum sjálvum, tá vit tosað um virðingina fyri psykiatri sum sergrein. Eg minnst ein læknið segði við meg:

»Tú arbeiðir ikki har uppi, tú, sum hevur útbúgving og hevur arbeitt á skaðastovu í Danmark, tú er ikki farin niðan í psykiatriina?«.

Nakað soleiðis segði hann. Aðrastaðni á sjúkrahúsinum, t. d. á medisinsku deild, vóru tey heldur ikki fegin, at onkur starvfelagi fór niðan um vegin at arbeiða.

Marin hevði arbeitt á skaðastovu á Frederiksberg, áðrenn hon kom heim, men í Havn var eingin skaðastova og enn minni nakað starv, hvørki á medisinsku ella kirurgisku deild. Men so kom hesin møguleikin í psykiatriini, og Marin tók av.

– Sjúkrasystir havi eg viljað verið frá tí, at eg var heilt ung, sigur hon. Eg havi eina eldri systir, sum var farin sama veg, og tað gjørdi sítt.

Gifta eins góð og útbúgving

Tá í tíðini var ikki vanligt, at konufólk fingi yrkisútbúgving. Varð dóttirin væl gift, ja, so var væl vorðið.

Marin fór til Danmarkar á

– Sjúkrasystir havi eg viljað verið frá tí, at eg var heilt ung, sigur Marin Samuelsen. Eg havi eina eldri systir, sum var farin sama veg, og tað gjørdi sítt

So lítið varð psykiatriin virð ták, at tað bar til at fáa prógv og góðkenninguttan hetta hálva árið á einum statshospitali.

Sum tit eru ungar

Tær høvdu havt psykiatri, ið vóru settar í starv og møttu til arbeiðis á Psykiatrisku deild, sum tær fyrstu 1. oktober 1969, so heilt óroyndar vóru tær ikki. Men ungar vóru tær, og tað hevði Elisabeth, kona Árna Olsen, á orði:

»Og jøssus, tit er ungar«, segði hon, tá hon ein dagin var við Árna og heilsaðu upp á tær, ið saman við honum skuldu lyfta uppgávuna at seta skjótil á psykiatriska viðgerð og røkt her á landi.

– Fyrstu tíðina vóru vit sum ein lítill familja, minnst Marin. Tað vóru vit, sjúkrasystirnar, Árni Olsen, Marjun Sigurðsdóttir, sosialráðgevi, og Eyðun Joensen, psykologur, ið kom seinni. Fyrsta árið var ein dansk sjúkrasystir, Anne Marie Brandt, lænt úr Glostrup, fyrst sum deildarleiðari og síðani sum fyrstøðukvinna, og tá hon fór, tók Signhild Johannesen við.

»Nú mugu vit skiljast«, minnst eg, at Marjun Sigurðsdóttir segði ein dagin.

»Hvat meinast tú við«, spurdi eg.

»Ja, nú eru vit vorðin so nógv, at tað er ov trøngt við borðið«, helt hon fyri. Vit møttust á deildini, og fingukaffi saman við Árna Olsen og teimum, ið vóru til arbeiðis.

– Árni Olsen var eitt fitt fólk og ein fantastiskur menniskjakennari, sigur Marin. Tá vit drukku kaffi og reistist frá borðinum eftir einari løtu, segði hann:

»Nei, nei, tá tað er friðar-

» Tey búðu rætt og slætt á Psykiatrisku deild í áravís, enntá fleiri á somu stovu, har songin og tað, sum rúmtist í einum klædnaskápi, var teirra og lítið annað í Danmark, tú er ikki farin

forskúla og í læru. Um ta tíðina bar heldur ikki til at læra í Føroyum, tí útbúgvingin varð broytt. Nýggju dansku reglurnar kravdu meira av tí bókliga, og Anna Johansson varð send niður at fáa neyðugu útbúgvingina, so hon kundi standa fyri tí sjúkrasystiraskúla, ið tá varð skipaður av nýggjum í Føroyum.

Komin niður fór Marin fyrst í húspláss og so á forskúla á Rødkilde háskúla á Møn. Síðani var hon sjúkrasystiræmingur á Frederiksborg Amts Sygehus í Hørsholm í trý ár og suppleraði psykiatri í eitt hálvt ár á Sankt Hans í Roskilde.